

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 2 שנה 2024

בית ספר: בית ספר לאודר לממשל דיפלומטיה אסטרטגיה M.A.

ממשל פוליטיקה ומדיניות בישראל

מרצים/ות:

ד"ר מעוז רוזנטל mrosenthal@runi.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

מר יובל יעקוב ברטוב yuval.bartov@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	24230	סוג הקורס:	שיעור	שעות שבועיות:	2	נקודות זכות:	2
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	242242301	שפת לימוד:	עברית		

תנאי קדם

במידה ולמדת את אחד מהקורסים הרשומים מטה, בעלי תוכן זהה, לא תוכל להירשם לקורס ממשל פוליטיקה ומדיניות בישראל (24230):

24007 - ממשל ופוליטיקה בישראל

נושאי הקורס

1. משבר המשילות בישראל: קואליציות רב-מפלגתיות, שחיקת הדמוקרטיה והשבעה באוקטובר '23
2. מתודולוגיה לחקר מוסדות: מבט אנליטי והשוואתי
3. הוויכוח הנורמטיבי לגבי דמוקרטיה: חופש, השתתפות ופיקוח

4. מוסדות פוליטיים בישראל: שיטת הבחירות/הבכירות
5. שחקני הציר של הפוליטיקה בישראל: מפלגות ומועמדים
6. קואליציות בישראל: ג'ונגל בווילה, גועליציות וממשלות מעבר
7. הביורוקרטיה מול הפוליטיקה: אחראים, סוכנים והרתעה הדדית
8. מוסדות פוליטיים בישראל: נשיאותיזציה ראש/ת הממשלה הישראלית
9. מוסדות פוליטיים בישראל: למה במשטר פרלמנטרי הפרלמנט לא רלוונטי (ולמה כן)
10. בג"ץ והדרג הפוליטי: החלטות משפטיות בראי הפוליטיקה הקואליציונית

מטרות הקורס

קורס זה אינו קורס למתחילים. ההנחה שאני מניח כאן היא כי הסטודנטים בקורס הם בעלי היכרות עם הנושא של פוליטיקה בישראל, הן מבחינת בקיאות באקטואליה והן מבחינת בקיאות בספרות. לטובת מי שאינם/ן כאלה, הסילבוס כולל גם מאמרים ופרקים בסיסיים בתחום. בשיעורים נעבור על הבסיס בעיקר לטובת יצירת שפה משותפת ונעבור למטרותנו המרכזית: ניסוח נייר עמדה לגבי סוגיות מרכזיות בזירת המשילות בישראל. לטובת מטרה זו, בקורס זה נבחן נושאים שנויים במחלוקת מבחינת הספרות והדיון הציבורי, תוך שימוש משלב בין הספרות האקדמית לניירות עמדה של מכוני מחקר חוץ וליד אקדמיים. המטרה תהיה לבצע בחינה מבוססת-מחקר ורלוונטית המתייחסות אל הסוגיות הבערות במרחב הפוליטי-אזרחי הישראלי. נעשה זאת תוך דיון בכיתה וניירות עמדה עצמאיים. גם אם הניירות יעסקו בנושאים אקטואליים **הם יתבססו על הכלים האנליטיים של הקורס, ניתוח השוואתי והמלצות למדיניות שיתבססו על החלק התיאורטי ועל עמדה נורמטיבית עצמאית של כותב/ת העבודה.**

מבנה ציון הקורס

25% רפרט בכיתה של נושא העבודה

75% נייר עמדה המבוסס על הרפרט

נייר העמדה יכלול את החלקים הבאים:

1. מבוא הכולל פתיח לנושא ומפת דרכים לקריאת העבודה. (עמוד 1)
2. הגדרת נושא העבודה וחשיבותו הן האקדמית (מה הספרות לא כיסתה שאתם/ן רוצים/ות לכסות) והן הציבורית (למי בחינת הנושא שלכם רלוונטית כפריט לביצוע). כאן יבוא לידי ביטוי המצב בישראל לגבי הנושא אותו אתם/ן בוחנים/ות ולמה המצב מחייב טיפול והתייחסות. (2 עמ')
3. הגדרת העמדה הנורמטיבית/אתית שלכם/ן לגבי מודל הדמוקרטיה הרצוי. (2 עמ')
4. מהם המושגים המרכזיים המשפיעים על הנושא אותו אתם/ן בוחנים/ות? הציגו אותם בהתבסס על הגדרות בספרות והראו כיצד מושגים אלה מבטאים את הבעיה בה אתם/ן עוסקים/ות. (2 עמ')
5. בחינה מוסדית (כללי משחק ויחסי עוצמה) של הדרך בה מושגים אלה באים לידי ביטוי במציאות הפוליטית (ניתוח השוואתי). (4-3 עמודים)
6. חזרה אל המקרה הישראלי ולהראות כיצד המצב בישראל ניתן לתיאור כחלק מרצף תיאור המושגים המוסדי והשוואתי. (2 עמודים)
7. המלצות לגבי הבעיה בישראל אותה הגדרתם/ן בסעיף הראשון בהתבסס על הניתוח

שביצעתם/ן, תוך הצגת הפער בין ישראל למקרים בהם קיימת תוצאה אופטימלית יותר של ביצוע מוסדי. התוצאה האופטימלית תתבסס על עמדתכם/ן הנורמטיבית אותה הצגתם/ן בסעיף השני. (2-3 עמודים)

8. סיכום ומסקנות כולל מחשבות על מחקר המשכי. (2 עמודים)

9. ביבליוגרפיה ונספחים: הנייר יכתב תוך שימוש בכללי ציטוט מקובלים ועקביים.

נייר לדוגמא: אנא ראו את ניירות העמדה של יובל ברטוב, ישי ברק, ד"ר ניראל ומירב באומן המופיעים בסילבוס כאומדן לניירות עמדה הכוללים:

1. הבהרת רלבנטיות הנושא.

2. הגדרות מושגיות מרכזיות לגבי הנושא.

3. ניתוח השוואתי והיסטורי של הנושא.

4. הסקת מסקנות המבוססת על עמדה נורמטיבית לגביו.

ניתן לכתוב את הנייר בזוגות.

תאריך הגשת העבודה הסופית: 21/7/24

שעות קבלת מרצה

בתיאום מראש

פרטי עוזר הוראה

.By appointment

רשימת קריאה

אני נעזר כאן בשני ספרים מרכזיים. שניהם זמינים באופן מלא באתר הספרייה:

Hazan, R. Y., Dowty, A., & Hofnung, M. (Eds.). (2021). The Oxford handbook of Israeli politics and society. Oxford University Press, USA

Rosenthal, M. (2016). Israel's Governability Crisis: Quandaries, Unstructured Institutions, and Adaptation. Lexington Books

ובסדרת ניירות עמדה שיצאו במרכז לחוסן ופיתוח דמוקרטי. ניתן להגיע אליהם דרך העמוד הזה:

[/https://www.runi.ac.il/en/research-institutes/government/pdrd/publications](https://www.runi.ac.il/en/research-institutes/government/pdrd/publications)

ככלל, כל המאמרים והפרקים שאינם משלושת מקורות אלה זמינים באתר הספרייה דרך המרכז האישי שלכם/ן.

1. **משבר המשילות בישראל: קווים לדמותו** (הרצאות 1-2)

Rosenthal 2016, ch. 1-3, 8

<https://www.runi.ac.il/he/whatsapp/pages/dr-maoz-rosenthal-libres-conference.aspx>

<https://www.runi.ac.il/he/whatsapp/pages/yaniv-roznai-libres-conference-democracy-israel.aspx>

2. **מתודולוגיה לחקר מוסדות: מבט אנליטי והשוואתי** (הרצאה 3)

Elgie, Robert. 2020. "Methodology and the Study of the Political Executive." In *The Oxford Handbook of Political Executives*, eds. Rudy B Andeweg et al. Oxford University Press

3. **הוויכוח הנורמטיבי לגבי דמוקרטיה: חופש, השתתפות ופיקוח** (הרצאה 4)

Lührmann, A., Tannenberg, M., & Lindberg, S. I. (2018). Regimes of the world (RoW): Opening new avenues for the comparative study of political regimes. *Politics and Governance*, 6(1), 60-77

Laebens, Melis G, and Anna Lührmann. 2021. "What Halts Democratic Erosion? The Changing Role of Accountability." *Democratization* 28(5): 908-28

4. **מוסדות פוליטיים בישראל: שיטת הבחירות/הבכירות** (הרצאה 5)

(Shugart, M. S. (2021). The Electoral System of Israel. (Hazan et al ברטוב, יובל ומעוז רוזנטל (2020). סימולציית בחירות 2020. בי"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה.

Rosenthal, M. (2021). Voter Behavior and Prime Ministerial Elections in Israel: Results from a Public Survey. *Program on Democratic Resilience and Development*. Working Paper 7/21

5. **שחקני הציר של הפוליטיקה בישראל: מפלגות ומועמדים** (הרצאה 6)

(Hazan, R. Y. (2021). Parties and the Party System in Israel. (Hazan et al Nirel, L. R. and M. Bauman. (2021). Pre-Electoral Coalitions and Party Switching Limitations in Parliamentary Democracies. *Program on Democratic Resilience and Development*. Working Paper 6/21

6. **קואליציות בישראל: ג'ונגל בוולה, גועליציות וממשלות מעבר** (הרצאה 7)

(Kenig O. (2021). The Executive Branch in Israel. (Hazan et al Rosenthal 2016. Ch. 4

Nirel, L. R. and M. Bauman. (2021). In the Absence of Government: Alternatives to Coalition Governments in Parliamentary Democracies. *Program on Democratic Resilience and Development*. Working Paper 9/21

7. **הבירוקרטיה מול הפוליטיקה: אחראים, סוכנים והרתעה הדדית** (הרצאה 8)

(Gilad, S. and N. Cohen (2021). Bureaucratic Politics in Israel (Hazan et al Rosenthal M. (2016), Ch. 6-7

חיו-חמו, מורין ומעוז רוזנטל (2015). **הקמת יחידות מטה ליישום מדיניות: מחקר מדיניות והמלצות במבט אנליטי משוואה**. תל-אביב: המרכז הישראלי להעצמת האזרח.

8. **מוסדות פוליטיים בישראל: נשיאותיזציית ראש/ת הממשלה הישראלית** (הרצאה

9)

Hazan, R.Y. (2007). "The Failure of Presidential Parliamentarism: Constitutional versus Structural Presidentialization in Israel's Parliamentary Democracy." In: *Poguntke, T., & Webb, P. (Eds.). (The presidentialization of politics: A comparative study of modern democracies. Oxford University Press on Demand*

Rosenthal, M. (2023). "Israel: democratic stability and governmental instability. The role of the electoral system". In: Francesco Cavatorta and Valeria Resta (eds.). *Handbook – Elections in The Middle East and North Africa*. Routledge Press

Barak, Y. (2021). Prime Ministerial Term Limits: An Institutional-Comparative Analysis. *Program on Democratic Resilience and Development*. Working Paper 6/21

רוזנטל, מעוז. (21.12.2021). "החוק להגבלת כהונה של ראש ממשלה בישראל: מיסוד הנשיאותיזציה הישראלית". *ICON-S-IL Blog*.

9. **מוסדות פוליטיים בישראל: למה במשטר פרלמנטרי הפרלמנט לא רלוונטי (ולמה**

כן) (הרצאה 10)

(Friedberg, C. and R. Y. Hazan (2021). The Legislative Branch of Israel. (Hazan et al
.Rosenthal 2016, ch. 8

.Bartov, Y. 2021. Parliamentary Oversight Tools: A Comparative Overview

.*Program on Democratic Resilience and Development*. Working Paper 8/21

10. **בג"ץ והדרג הפוליטי: החלטות משפטיות בראי הפוליטיקה הקואליציונית**

Rosenthal, M., Barzilai, G., & Meydani, A. (2021). Judicial review in a defective democracy: Judicial nominations and judicial review in constitutional courts. *Journal of Law and Courts*, 9(1), 137-157

Rosenthal, M. (2024). Israel's Political Elite Facing the High Court of Justice: Post- 2023 Updated Review. *Program on Democratic Resilience and Development*. [Working Paper](#)

Rosenthal, M., & Talmor, S. (2022). Estimating the "Legislators in Robes": Measuring Judges' Political Preferences. *Justice System Journal*, 43(3), 373-390